

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Tulossopimus

VN/12202/2023

15.1.2024

Työ- ja elinkeinoministeriön ja Kilpailu- ja kuluttajaviraston välinen tulossopimus vuosille 2024–2027

Sisällys

1. Strategiset linjaukset	2
1.1 Keskeiset toimintaympäristön muutokset	2
1.2 Hallitusohjelman vaikutukset.....	2
1.3 Kilpailu- ja kuluttajaviraston strategiset tavoitteet toiminnan kehittämiseksi.....	4
2. Yhteiskunnallinen vaikuttavuus	5
3. Tulostavoitteet.....	6
4. Voimavarojen hallinta.....	10
5. Voimassaolo, seuranta ja allekirjoitukset.....	13
<i>Liitteet</i>	13

1. Strategiset linjaukset

1.1 Keskeiset toimintaympäristön muutokset

Heikentynyt taloustilanne vaikuttaa yrityksiin ja kotitalouksiin, mikä puolestaan vaikuttaa siihen, mihin aiheisiin KKV:ssa on tarpeen keskittyä. Kilpailun toimiminen kuluttajan hyödyksi voi vaarantua vaikeassa taloustilanteessa. Odotettavissa on markkinahäiriöitä, jotka aiheuttavat kysyntäpiikkejä kuluttajaneuvontapalveluun, ja kuluttajaoikeudellisia tilanteita, joihin ei ole valmista ratkaisukäytäntöä. Vuoden 2024 aikana konkurssien määrän ennakoidaan kasvavan, ja luotonantajan vastuu kuluttajansuojan turvaajana aktualisoituu aiempaa useammin. Kuluttajien mahdollisuudet saada silloin esimerkiksi ennakkomaksujaan, tilaamiaan tuotteita tai oikeutettuja hyvityksiään vähenevät.

Markkinoiden muutokset Markkinoilla on käynnissä merkittäviä muutoksia muistakin syistä (mm. sote- ja muiden julkisten palveluiden uudistukset, data- ja alustatalouden laajentuminen, maksamisen monitahoistuminen), ja myös kuluttajien, yritysten ja sidosryhmien toimintatavat ovat muuttumassa (digitaalisen kuilun kasvaminen, palvelujen käytön keskittyminen mobiililaitteisiin, digitaaliseen viestintään sisältyvä odotusarvo nopeasta reagoinnista). Nämä lisäävät tarvetta KKV:n tuottamaan tutkimustietoon valvonnan ja yhteiskunnallisen päätöksenteon tueksi.

Uudet tehtävät ja määrärahat Kilpailu- ja kuluttajavirastolle on vuoden 2024 **talousarviossa** osoitettu 20,309 miljoonan euron määräraha. Edelliseen vuoteen nähden uutta rahoitusta on myönnetty ainoastaan verkon välityspalvelujen valvontaan (DSA), yhteensä 228 000 euroa. Harmaan talouden torjunnan (HO 2019) rahoituksen päättyminen vuoteen 2023 aiheuttaa alkavalle talousarviokaudelle 112 000 euron vähennyksen. Vuonna 2024 on tulossa voimaan DSA:n lisäksi muitakin lainsäädäntöuudistuksia, jotka vaikuttavat viraston tehtäviin ja toimintaan. Digital Markets Act (DMA) ja Foreign Subsidies Regulation (FSR, voimaan jo marraskuussa 2023), tuovat virastolle uusia tehtäviä. Vaikka säännösten toimeenpano on komission vastuulla, viraston tehtäväksi tulee avustaa komissiota tutkinnassa tekemällä tarvittaessa tarkastuksia, hankkimalla tietoa ja toimimalla yhteyspisteenä. Näitä tehtäviä varten ei ole myönnetty rahoitusta. **Julkisen talouden suunnitelmassa** viraston rahoitus vuosille 2025–2027 esitetään pysyvän vuoden 2024 tasolla.

Kilpailu osaavista työntekijöistä Viraston tärkein pääoma ovat pätevät ja motivoituneet asiantuntijat. Kilpailu osaavista asiantuntijoista on kovaa sekä julkisella että yksityisellä sektorilla. Viraston osaamistarpeen ennakointi kasvaa jatkuvasti ja on tarpeen myös arvioida uudenlaisen osaamisen tarvetta ja kehittämistä virastossa. Nykyisten asiantuntijoiden säilyttäminen ja uusien osaajien rekrytointi edellyttää, että virastolla on hyvä palkkakilpailukyky ainakin suhteessa muihin viranomaisiin ja että virasto koetaan vetovoimaiseksi työnantajaksi.

1.2 Hallitusohjelman vaikutukset

Hallitusohjelmassa on selkeät **kilpailupoliittiset linjaukset**. Hallituksen tavoitteena on reilun ja avoimen kilpailun edistäminen. Hallitusohjelman mukaan markkinoiden avaamista jatketaan määrätietoisesti ja vastuullisesti. Kotimarkkinoiden kasvulle sekä suomalaisten hyvinvoinnin ja vapauden lisääntymiselle sanotaan luotavan edellytyksiä. Hyödyn paremmasta kilpailusta todetaan tulevan erityisesti kuluttajille.

Hallitusohjelman mukaan hallitus varmistaa Kilpailu- ja kuluttajavirastolle riittävän toimivallan sekä vahvistaa kartelli-, kilpailuneutraliteetti- sekä julkisten hankintojen valvontaa. Hallitusohjelmassa esitetään selvitetäväksi kartelleista seuraavien henkilökohtaisten seuraamusten ajantasaisuutta ja tehokkuutta. Tähän liittyen on tarkoitus selvittää kartelleista seuraavia henkilökohtaisia seuraamuksia kuten kartelliasioihin soveltuvaa liiketoimintakieltoa. Kilpailuneutraliteetin osalta hallitusohjelmassa mainitaan neutraliteettivalvonnan vahvistaminen ja kiinnitetään huomiota neutraliteettivalvonnan intensiteettiin ja resursointiin. Kilpailuneutraliteettivalvonnan osalta työ- ja elinkeinoministeriö tulee selvittämään kilpailulain täytäntöönpanon toimivuutta ja lainsäädännön mahdollisia muutostarpeita. Selvitystyön pohjalta arvioidaan myös muita kuin lainsäädännöllisiä keinoja joilla kilpailuneutraliteettivalvontaa voidaan tehostaa.

Hallitusohjelmassa kiinnitetään huomiota Kilpailu- ja kuluttajaviraston yrityskauppavalvonnan prosessien kestoan. Yrityskauppojen enimmäiskäsittelyajat on määritelty kilpailulaissa. Toteutuneet käsittelyajat ovat olleet viime vuosina selvästi lakisääteisiä enimmäisaikoja lyhyemmät ja käsittelyajat ovat 1.1.2023 voimaan tulleiden lainsäädäntöuudistusten jälkeen lyhentyneet entisestään. Työ- ja elinkeinoministeriön mukaan Kilpailu- ja kuluttajaviraston tulee kiinnittää myös jatkossa huomiota siihen, että yrityskauppojen käsittely on yrityskaupan osapuolten näkökulmasta mahdollisimman ripeää ja tehokasta. Tämä ei saa kuitenkaan johtaa valvonnan laadun heikkenemiseen.

Hallitusohjelman **kuluttajapoliittiset** kirjaukset keskittyvät ylivelkaantumisen torjumiseen ja talousosaamisen kasvattamiseen. Tarkoituksena on tehdä kokonaistarkastelu velkaantumismielistä ja eri maksukyvyttömyysmenettelyjen toimivuudesta ja arvioida sääntelyn muutostarpeet. Hallitus selvittää myös mahdollisuutta kehittää riidattomien saatavien velkomismenettelyä. KKV on pitänyt tärkeänä tällaisen selvitystyön käynnistämistä summaarisen menettelyn väärinkäytöksiä ehkäisemiseksi ja kuluttajien oikeuksien turvaamiseksi.

Hallitus toteuttaa myös talousosaamisen kansallisen hankkeen, jonka tavoitteena on tehdä suomalaisista maailman talousosaavin kansa. Taloustaitojen opetusta ja yrittäjyyskasvatusta kaikilla koulutusasteilla vahvistetaan. KKV Kampus tulee tarjoamaan digitaalisella oppimisalustallaan yhä laajemmin kuluttajansuojaan liittyviä sisältöjä oppilaille ja yrittäjille.

Hallitus edistää sähkölaskun kohtuullisuutta niin arjessa kuin kriisitilanteissa. Hallitus pyrkii kansallisesti sekä pohjoismaisella ja EU-tasolla vaikuttamaan, että sähkön hinnoittelumekanismia kehitetään arjen kustannusten ja oikeudenmukaisuuden kannalta oikeaan suuntaan. KKV:lla on asiantuntemusta sekä sähkömarkkinoiden hinnoittelumekanismeista että kuluttajan aseman turvaamisesta välttämättömyyspalveluissa.

Hallitusohjelman mukaan käteismaksamisen ja käteisen rahan saatavuus turvataan. Kuluttaja-asiamies on kiinnittänyt huomiota jo pitkään heikkojen kuluttajaryhmien asemaan ja pitää tärkeänä turvata käteisen rahan saatavuus ja käytettävyyttä ainakin kuluttajille välttämättömissä palveluissa.

Hallitus turvaa reilun kilpailun ja kuluttajien oikeudet suhteessa kolmansista maista käsin toimiviin verkkokauppoihin ja edistämään tasapuolisia kilpailuedellytyksiä eurooppalaisten yritysten ja globaalisti toimivien digijättien välillä. Kuluttajansuojan kehittämiseen EU-tasolla osallistutaan aktiivisesti. Kuluttaja-asiamies edistää näiden tavoitteiden toteutumista osaltaan osallistumalla kuulemisiin ja antamalla lausuntoja lainsäädäntöhankkeista.

Hallitusohjelmassa on lukuisia kohtia, joihin KKV:n **vaikutusarviointiyksikkö** on tuottanut ja voi edelleen tuottaa tietopohjaa. Kyseiset kohdat liittyvät apteekkeihin, julkisiin hankintoihin, alkoholimarkkinoihin, rahapelaamiseen, raideliikenteeseen, elintarvikemarkkinoihin, jätemarkkinoihin ja velkaantumiseen.

Apteekkien korvaustasoa halutaan hallitusohjelman mukaan vähentää 30 miljoonalla eurolla. Maanlaajuinen apteekkiverkosto halutaan turvata tarvittaessa tukielementein esimerkiksi negatiivisella apteekkiverolla. Lisäksi apteekkeille halutaan mahdollistaa myös osakeyhtiömalli kuitenkin siten, että verokertymä tulisi pitää ennallaan. Lisäksi tavoitteena on myös vapauttaa määrä- ja sijaintisääntelyä ja mahdollistaa valikoitujen itsehoitolääkkeiden myynti muualla kuin apteekkeissa. KKV on tehnyt useamman vuoden ajan töitä apteekkimarkkinoiden kehittämiseen tarvittavan analyttisen pohjan kehittämiseksi ja jatkaa tätä työtään.

Julkisten hankintojen kehittämiseksi hallitusohjelma sisältää mainintoja useammasta konkreettisesta toimenpiteestä. Kilpailutus tulisi uusia, jos tarjouksia on tullut vain yksi. Yhteishankintoja ohjataan tekemään enemmän. EU-kynnysarvon ylittäviä hankintoja on jaettava enemmän. Ostolaskudatasta tehdään avointa ja perustetaan hankintarekisteri. Velvoitetaan hankinta-analyysien tekeminen suuremmista hankinnoista. Hankintalaissa määritettyjen julkisen sektorin sidosyksikköjen toimintaa halutaan myös suitsia aiempaa enemmän. Määritelmää tarkennettaisiin siten, että julkisomisteisuuden, jolla ei tarvitse noudattaa hankintalakia, vaadittaisiin vähimmäisomistusosuus. Kyseisten julkisomisteisten toimijoiden mahdollisuutta myydä muille kuin omistajilleen tiukennettaisiin myös nykyisin päätetyistä rajoista. KKV:n tutkimustyötä on suunnattu ja suunnataan jatkossakin hallitusohjelmassa mainittujen uudistusten vaikutusten selvittämiseen ja tilannekuvaan kilpailun toimivuudesta julkisissa hankinnoissa.

Alkoholimarkkinoilla hallitus päätti muuttaa nykyisen alkoholilain vähittäismyyntiluvan maksimiprosenttia siten, että monopolin ulkopuolella voi myydä enintään 8 prosenttia alkoholia käymisteitse valmistettuja juomia (nykyinen raja 5,5 %). Lisäksi hallitusohjelmassa todetaan, että puoliväliriiheen mennessä tehdään STM:n ja TEM:n yhteistyössä selvitys 15 prosentin vahvuisten viinien myynnin vapauttamisesta. KKV on tekemässä jälkikäteisarviointia vuoden 2018 alkoholilain uudistuksesta sekä etukäteisarviointia viinin vähittäismyyntiluvan vapauttamisen vaikutuksista.

Rahapelaaminen Suomessa halutaan uudistaa siten, että rahapelijärjestelmästä osa avataan lisenssimallilla kilpailulle viimeistään 1.1.2026. Muutoksen tavoitteena on parantaa rahapelijärjestelmän kanavointiastetta eli vähentää sääntelemättömän rahapelaamisen määrää. Lisenssimallin käyttöönoton halutaan perustuvan huolellisiin selvityksiin. Ennen hallitusohjelmaa KKV teki mittavan selvitystyön rahapelimarkkinoiden sääntelyn tilasta. KKV selvittää, miten lisenssijärjestelmään siirtyminen on vaikuttanut rahapelimarkkinoihin muissa Pohjoismaissa. Lisäksi tehdään pidemmän aikavälin selvitystä rahapelipolitiikan kehittämiseksi pelaamisesta kertyvän massadatan avulla.

Raideliikenteessä hallitus haluaa vapauttaa henkilöjunaliikenteen markkinat tosiasialliselle kilpailulle. Ostoliikennemarkkinoille halutaan julkinen kalustoyhtiö julkisesti tuetulle ostoliikenteelle, mutta markkinaehtoisia reittejä sen sijaan ei tueta eikä kilpailuteta, vaan ostoliikenteen paremman kilpailuttamisen toivotaan lisäävän kilpailua myös markkinaehtoisilla reiteillä. KKV on tuottanut merkittävän tietopohjan raideliikennemarkkinan avaamiselle Suomessa ja on tarvittaessa valmis lisäselvityksiin.

Elintarvikemarkkinoilla hallitus aikoo tarkastella elintarvikemarkkina-, kilpailu- ja hankintalakeja saadakseen koko elintarvikeketjun, mukaan lukien alkutuottajien aseman, tasapainoon. KKV:n elintarvikemarkkinaprojektissa pyritään selvittämään sitä, miten kustannusten ja hintojen muutokset siirtyvät tuotannon eri portailta toiselle ja onko erilaisten tuotteiden välillä selkeitä eroja. Kyseisillä tutkimuksilla pyritään luomaan tietopohjaa sille, millaisilla uudistuksilla hallituksen tavoitteita kannattaisi lähteä tavoittelemaan.

Jätelakeja halutaan muuttaa siten, että kuntien vastuu rajataan vain kotitalousjätteisiin. Elinkeinoelämän jätehuoltopalveluja koskevaa toissijaiseen vastuuseen liittyvää palvelua rajoitetaan. KKV on aiemmin tutkimustoiminnassaan perehtynyt kuntien toissijaisen vastuun toimivuuteen jätehuollossa - eli sitä, millainen on kuntien rooli silloin kun yksityinen markkina ei toimi riittävän hyvin jätehuollossa - ja havainnut siinä olevan huomattavasti kehittämisen tarvetta. KKV:lla on valmius tarvittaviin lisäselvityksiin.

1.3 Kilpailu- ja kuluttajaviraston strategiset tavoitteet toiminnan kehittämiseksi

Vuonna 2019 uudistetun ja vuonna 2022 päivitetyn strategiansa mukaisesti Kilpailu- ja kuluttajavirasto tekee työtä kuluttajien aseman ja kilpailun toimivuuden parantamiseksi ja vaikuttaa sitä kautta yhteiskunnan hyvinvointiin. Visiona on arvostettu, vaikuttava ja vahva KKV. Strategisena tavoitteena on mahdollisimman suuren lisäarvon tuottaminen kuluttajille ja kansantaloudelle. Jokaiselle viraston toiminnolle on määritetty oma tehtävä yhteiskunnallisen lisäarvon tuottamiseksi sekä priorisointiperiaatteet tämän lisäarvon maksimoimiseksi.

KKV:n toimintaa ohjaavat sen arvot – riippumattomuus, vastuullisuus ja yhdessä saavuttaminen. Riippumattomuus tarkoittaa sitoutumista toimimaan tinkimättömästi kuluttajien ja kansantalouden eduksi. Vastuullisuus tarkoittaa tutkittuun tietoon ja huolelliseen harkintaan pohjautuvaa päätöksentekoa, jossa ymmärretään päätösten vaikutukset valvottaviin yrityksiin sekä heijastevaikutukset yhteiskuntaan. Yhdessä saavuttaminen tarkoittaa sitoutumista yhteistyöhön ja koko organisaation osaamisen hyödyntämistä. Se kannustaa henkilöstöä jakamaan näkemyksiään ja parhaita käytäntöjään keskenään.

Virastoa kehitetään systemaattisesti neljän strategisen kehityshankkeen puitteissa laadittujen suunnitelmien mukaisesti: panostamme henkilöstöön, kehitämme johtamista, lisäämme vaikuttavuutta ja näkyvyyttä sekä hyödynnämme digitalisaatiota.

Henkilöstöön panostaminen on keskeinen osa viraston kehittämistä. Hyvinvoiva henkilöstö tuottaa tehokkaimmin yhteiskunnallista lisäarvoa. Henkilöstön osaamisen kehittämiseksi ja viraston asiantuntijuuden vahvistamiseksi virastoon on perustettu KKV Akatemia ja KKV Taitotalo, joiden puitteissa on määritelty keskeiset strategiset osaamisalueet. KKV Akatemian tavoitteena on viraston asiantuntijoiden substanssiosaamisen vahvistaminen. KKV Taitotalo järjestää henkilöstön työ- ja johtamistaitoja tukevaa koulutusta. Henkilöstölle tarjotaan mahdollisuuksia osallistua sellaisille ammatillista osaamista kehittäviin keskeisiin koulutuksiin, joita ei ole tarkoituksenmukaista järjestää sisäisenä koulutuksena.

Johtamisen kehittämisen strategiahanke tähtää niin viraston tuloksellisuuden vahvistamiseen kuin henkilöstön hyvinvoinnin parantumiseen. Johtajien ja päälliköiden kehittämiseen panostetaan viraston tarpeisiin räätälöidyllä yhteisellä valmennuksella, palautteen lisäämisellä ja viraston yhteisten johtamiskäytäntöjen kehittämällä.

Viraston **näkyvyyttä ja vaikuttavuutta** vahvistetaan systemaattisesti strategiahankkeen mukaisesti. Viraston johto ja asiantuntijat ovat sitoutuneita aktiiviseen mediatyöhön. Viestinnän merkitystä viraston vaikuttavuudelle on analysoitu ja tehty näkyväksi. Henkilöstölle on järjestetty mediakoulutusta ja toimittajille lukuisia tiedotus- ja taustatilaisuuksia. Viraston verkkopalvelu on uudistettu vastaamaan paremmin sidosryhmien tarpeita. Viraston tutkimustoiminnan tasoa ja yhteiskunnallista vaikuttavuutta on nostettu merkittävästi perustamalla virastoon Vaikutusarviointiyksikkö vuonna 2019. Vaikutusarviointiyksikkö tuottaa korkeatasoista kvantitatiivista ja kvalitatiivista tutkimusta palvelleen niin viraston kilpailu- ja kuluttajavastuualuetta kuin koko valtionhallintoa. Vaikutusarviointityö tukee myös valtionhallinnon yhteistä tavoitetta vahvistaa julkisen sektorin tietopohjaista päätöksentekoa.

Virasto panostaa strategiansa mukaisesti **digitalisaation hyödyntämiseen** markkinoiden toimivuuden edistämiseksi. Virastoon perustettiin vuonna 2019 ICTD-yksikkö. Virastolle on sen jälkeen luotu vahva pitkän tähtäimen visio

digitalisaatiolle ja sitä tukeva kunnianhimoinen tiekartta, jota toteutetaan systemaattisesti. Tavoitteena on, että digitalisaatio tuottaa yhä sujuvampaa asiointia sekä vapauttaa resursseja manuaalisesta rutiinistyöstä yhteiskunnallisesti vaikuttavampaan työhön. Viraston asiointijärjestelmä, verkkopalvelu ja intranet on uudistettu. Virasto hyödyntää valvontatoiminnassaan myös verkkoharavointia eli julkisilla verkkosivuilla julkaistun tiedon keräämistä automaattisesti ja säännöllisesti. Lisäksi virasto on aloittanut tilastollisten menetelmien hyödyntämisen kartellien löytämiseksi. Robotiikan hyödyntämistä on kokeiltu isojen migraatioiden yhteydessä ja prosessiautomaatioissa. Panostuksia kyberturvallisuuteen on lisätty.

KKV edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaista kohtelua tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmansa avulla. Viraston viestinnässä noudatetaan valtionhallinnon viestintäsuositusten arvoja, joita ovat avoimuus, luotettavuus, tasapuolisuus, ymmärrettävyys, vuorovaikutteisuus ja palveluhenkisyys. Valtion toimitilastrategian tavoitteita tuetaan tehostamalla toimitilojen käyttöä huomioiden samalla viraston monipaikkaisuus ja yhteisöllisyyden edistäminen.

Viraston toiminnassa ja kehittämisessä huomioidaan työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan yhteisen ohjauskehikon tavoitteenasetanta. Viraston roolia TEM:n pääluokan yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden toteuttamisessa kuvataan tarkemmin seuraavassa luvussa, ja hallinnonalan yhteiset teemat ovat huomioituna muun muassa toiminnallisen yhdenvertaisuuden osalta omassa kappaleessaan.

2. Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan toimenpiteillä tuetaan kestäväää talouskasvua, joka edistää talouspoliittisesti vahvaa ja välittävää yhteiskuntaa. Kilpailu- ja kuluttajavirasto luo edellytyksiä talouskasvulle edistämällä markkinoiden toimivuutta. Hyvin toimivat markkinat kiihdyttävät tuottavuutta ja innovointia muodostaen edellytyksen menestyvälle kotimaiselle yritystoiminnalle ja kuluttajien hyvinvoinnille. Kuluttajien luottamus toimintaympäristöön ja toimijoihin markkinoilla vahvistaa yksityistä kysyntää.

Elinkeinoelämä uudistuu ja kasvaa (TAE); Luomme edellytykset elinkeinoelämän uudistumiselle ja kasvulle

Kilpailullisilla markkinoilla yritykset kamppailevat siitä, miten ne parhaiten tyydyttävät kuluttajien tarpeita ja siten parantavat kuluttajien hyvinvointia. Hintakilpailun lisäksi markkinat kannustavat yrityksiä luomaan uusia tuotteita, palveluja ja toimintatapoja, jotta ne pärjäisivät kilpailussa, jossa markkinamekanismilla yhdistetään yritysten tuotanto ja kuluttajien tarpeet.

Koska markkinat eivät kuitenkaan aina automaattisesti johda lopputulemaan, jossa kuluttajien hyvinvointi paranee, markkinoita on tärkeää säännellä sekä tarvittaessa puuttua epäkohtiin. Markkinat epäonnistuvat muun muassa siksi että markkinarakenteen ei ole luontaisesti kilpailullinen, vaan johtaa monopoli- tai oligopolihinnoitteluun, jolloin hinnat ovat korkeammat kuin kilpailullisemmilla markkinoilla. Tällainen markkina vaatii erityyppistä sääntelyä kuin kilpailullinen markkina. Kilpailupolitiikalla pyritään myös ennaltaehkäisemään tilanteita, joissa kyseinen markkinarakenteen syntyy (yrityskauppavalvonta). Jollekin tuotannolle taas on tyypillistä se, että syntyy niin sanottuja ulkoisvaikutuksia, jossa kyseisen markkinan vaikutukset ulottuvat myös muihin kuin markkinatoimijoihin. Nämä vaikutukset voivat olla positiivisia tai negatiivisia. Olennaista on, että markkinoilla tapahtuva hinnoittelu ei ota huomioon vaikutusta, joka syntyy markkinatoimijoiden ulkopuolelle. Silloin tähän kannattaa puuttua jonkinasteisella sääntelyllä. Kaikkein vakavin markkinoiden epäonnistumisen muoto kuitenkin liittyy kilpailunrikkomuksiin, joissa yritykset pyrkivät sopimaan kilpailun kiertämisestä kuluttajien vahingoksi.

T&K panostuksen huomattava lisääminen tulee muuttamaan joidenkin markkinoiden toimintaa. Kyseisellä panostuksella tavoitellaan sitä, että julkisesti rahoitettu T&K mahdollistaa innovaatioita, joita ei markkinaehtoisesti syntyisi. Innovaatiot puolestaan vauhdittavat talouskasvua, joka on olennainen turvaamaan hyvinvointivaltion tulevaisuuden. Koska T&K panostukset muuttavat markkinoiden toimintaa, on tärkeää, että ne on kohdistettu siten että muutos ei pienennä markkinakilpailua, vaan kilpailu toimii markkinamekanismin kautta edelleen kuluttajien parhaaksi.

Työllisyysaste nousee (TAE); Nostetaan työllisyyttä 100 000 henkilöllä vuoteen 2027 mennessä

Talouskasvu syntyy työllisyydestä ja tuottavuudesta. Työvoiman määrän kutistuessa työllisyys voi nousta vain, jos työllisyysaste kasvaa. Koska hyvin toimivat kilpailulliset markkinat ovat paras tapa yhdistää tavaroiden ja palvelujen

kysyntä ja tarjonta, korkeampi tuotannon taso on omiaan vaikuttamaan myönteisesti myös työllisyyteen, vaikka päävaikutuskanava onnistuneella kilpailupolitiikalla onkin parempi tuottavuuskehitys.

Ilmastotavoitteet toteutuvat (TAE); Puhtaan energian Suomi

Kuluttaja-asiamies valvoo, että yritykset noudattava markkinoinnissaan kuluttajansuojalakeja. Ympäristömarkkinoinnin valvonta on yksi painopiste. Valvonnan avulla torjutaan viherpesua ja pyritään edistämään totuudenmukaisten tietojen antamista kuluttajille ympäristön kannalta kestävien valintojen tekemiseksi. Kuluttaja-asiamies osallistuu aktiivisesti käynnissä olevien EU:n vihreän siirtymän lainsäädäntöhankkeiden kuulemisiin.

KKV nosti EU:n ilmasto- ja kilpailupolitiikan välisen suhteen julkiseen keskusteluun EU-tasolla vuonna 2019 Suomen puheenjohtajakaudella. KKV piti tärkeänä, että komissio tarkastelisi uudestaan ilmastonmuutoksen torjumiseksi tehtyjen sopimusten sallittavuutta. Komissio julkaisi uuden arviointikehikon yritysten itsearviointin helpottamiseksi kesällä 2023 osana horisontaalisia sopimuksia koskevia suuntaviivojaan.

Ulkomaisen työvoiman saatavuus paranee (TAE); Parannetaan ulkomaisen työvoiman saatavuutta ja estetään väärinkäytökset

Hyvin toimiva kilpailullinen markkina voi tukea tuotantoa siten, että työvoiman kysyntä kasvaa yleisemmin. Työllistymismahdollisuuksia olisi siten enemmän.

Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan yhteiset tavoitteet

Hallinnonalan toimijat yhdessä ministeriön kanssa edistävät yhteisen digitalisuuden edistämisen päämäärän ja palvelulupauksen toteuttamista: Kilpailu- ja kuluttajaviraston tuottamat digitaaliset palvelut ovat turvallisia, luotettavia, yhteentoimivia, asiakaslähtöisiä ja prosesseja sujuvoittavia.

Hallinnonalan toimijat edistävät yhdessä ministeriön kanssa tietojohdamisen tavoitetilan toteutumista. Kilpailu- ja kuluttajaviraston tietojohdamisen tavoitteena on tiedon järjestelmällinen hyödyntäminen valmistelussa, päätöksenteossa ja toimeenpanossa.

3. Tulostavoitteet

Kilpailu- ja kuluttajavirasto luo edellytyksiä talouskasvulle edistämällä markkinoiden toimivuutta. Hyvin toimivat markkinat kiihdyttävät tuottavuutta ja innovointia muodostaen edellytyksen menestyvälle kotimaiselle yritystoiminnalle ja kuluttajien hyvinvoinnille. Kuluttajien luottamus toimintaympäristöön ja toimijoihin markkinoilla vahvistaa yksityistä kysyntää.

Virasto ehkäisee kotimarkkinoiden liiallista keskittymistä yrityskauppavalvonnalla ja puuttuu jälkikäteen kartelleihin ja muihin kuluttajille haitallisiin kilpailunrajoituksiin. Kuluttajavastuualueen ylijohdaja toimii kuluttaja-asiamiehenä. Kuluttajansuojalla edistetään kuluttajien tietoisia valintoja sekä torjutaan harhaanjohtavia ja sopimattomia menettelyjä. Virasto hoitaa myös kuluttajaneuvonnan tehtäviä ja vaikuttaa yleisesti kilpailun toimivuuteen ja kuluttajien aseman turvaamiseen.

Virasto tuottaa selvityksiä ja laskelmia eri sääntelyvaihtoehdoista ja vaihtoehtojen vaikutuksista markkinoiden toimivuuteen ja kuluttajiin. Tämä vaikutusarviointityö tukee valtionhallinnon yhteistä tavoitetta vahvistaa julkisen sektorin tietopohjaista päätöksentekoa.

Digitalisaation mahdollisuuksia hyödynnetään edistämällä sekä uusien massadatakyvykkyyksien luomista että kannustamalla virkahenkilöitä hyödyntämään digitaalisuuden mahdollisuuksia oman työnsä kehittämisessä. Digitalisaation kehityksessä huomioidaan tietoturva- ja käyttäjätyytyväisyysnäkökohdat.

Tietojohdamisen kehittämistä tehdään sekä virastojen itse asettamien tavoitteiden pohjalta että TEM:n nimeämän hallinnonalan tietojohdamisen verkoston toimesta. Virastot sitoutuvat verkoston työskentelyyn ja verkostolle asetettujen tehtävien ja tavoitteiden toteuttamiseen.

Toiminnallinen tuloksellisuus

Kilpailuvastuualueella on keskitytty erityisesti kartellien vastaiseen työhön. Virasto on ottanut käyttöön uusia tilastollisia menetelmiä kartellien havaitsemiseksi. Useita kartelliasioita on käsiteltyssä oikeudessa. Hankintavalvonnassa Virasto vei Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen sekä Varsinais-Suomen hyvinvointialueen Sarastia-hankinnat markkinaoikeuden arvioitavaksi. Yrityskauppavalvonnassa puututtiin kolmeen järjestelyyn, jotka olisivat johtaneet haitallisiin kilpailuvaikutuksiin.

Kuluttaja-asiamiehen valvontatyötä on suunnattu erityisesti menettelyihin, jotka tuottavat eniten haittaa ja menetyksiä kuluttajille. Poikkeuksellinen tilanne sähkömarkkinoilla on noussut erityisesti valvonnan kohteeksi. Valvontatoiminnan kohteena ovat lisäksi olleet mm. alustat, luotot, puhelinmyynti, valokuituliittymät, ympäristömarkkinointi, pysäköintityritykset, matkatoimistot ja lääkäriasemat. Markkinaoikeuteen on vieti viisi yritystä ja lisäksi tehtiin ensimmäinen seuraamusmaksuesitys harhaanjohtavasta alennusmyyntimarkkinoinnista, josta yritykselle määrättiin 300 000 euron seuraamusmaksun.

Vaikutusarviointiyksikön töissä on kuluneen vuoden aikana näkynyt vahvasti vaalivuoden kilpailu- ja kuluttaja-asioihin liittyvä tutkimuksellisen tiedon tuotanto ja tutkimuksista viestiminen päättäjille. KKV korosti erityisesti julkisiin hankintoihin liittyviä teemoja, apteekkimarkkinoiden ja yleisemminkin lääkemarkkinoiden kehittämistä, raideliikenteen kehittämisvaihtoehtoja, rahapelimarkkinoiden ja riidattomien velkomusasioiden tuomiokäsittelyjen tilannetta sekä alkoholiin liittyvän vähittäismyyntimarkkinan ja elintarvikemarkkinan selvitysmahdollisuuksia.

Tulostavoite 1	Kilpailu- ja kuluttajavirasto tuottaa yhteiskunnallista lisäarvoa kansantaloudelle ja kuluttajille. (TAE) (2023 tavoite 3,9; 2022 toteuma 4,2; 2021 toteuma 4,2) Mittari: Sidosryhmien arvio (1–5)
2024	>4,0
2025	>4,0 (alustava tavoite)
2026	>4,0 (alustava tavoite)
2027	>4,0 (alustava tavoite)

Riittävän palkkakilpailukyvyyn ja henkilöstöresurssien varmistaminen sekä henkilöstön työhyvinvoinnin ja osaamisen kehittämisen vahvistaminen ovat olleet vertailuvuosina, ja ovat edelleen viraston keskeisiä tavoitteita. Lisäksi panostetaan töiden organisointiin ja priorisointiin. Henkilöstön koulutuksia järjestetään aktiivisesti KKV Taitotalon ja KKV Akatemian puitteissa sekä substanssialueilla. Kerran kuukaudessa toteutettavan yhteisen koulutuspäivän käytäntöä jatketaan ja yhteisöllisyyteen hybridityössä panostetaan kannustamalla henkilön kasvokkain kohtaamisia.

Tulostavoite 2	Kilpailu- ja kuluttajaviraston henkilöstön asiantuntijuus on vahvaa. (TAE) (2023 tavoite 3,9; 2022 toteuma 4,1; 2021 toteuma 4,2) Mittari: Sidosryhmien arvio (1–5)
2024	>4,0
2025	>4,0 (alustava tavoite)
2026	>4,0 (alustava tavoite)
2027	>4,0 (alustava tavoite)

Digitalisaation edistäminen**Tulostavoite 3**

Digitaalisen turvallisuuden osa-alueet toteutuvat Kilpailu- ja kuluttajaviraston tuottamissa digitaalisissa palveluissa koko niiden elinkaaren ajan.

Mittari: Kyberturvallisuus ja tietosuojaa -osa-alueen dTEM arvio

	Asiantuntija-arviointi	Itsearviointi
2024	>3,3	>3,6
2025	-	>3,6 (alustava tavoite)

2026	>3,5 (alustava tavoite)	>3,7 (alustava tavoite)
2027	-	>3,8 (alustava tavoite)
Kilpailu- ja kuluttajaviraston tuottamien digitaalisten palveluiden käyttäjättyytyväisyys on hyvällä tasolla ja kehittyy edelleen. Käyttäjättyytyvyyttä arvioidaan sekä asiakkaiden että henkilöstön näkökulmasta.		
Mittari: Asiakaslähtöisyys -osa-alueen dTEM arvio		
	Asiantuntija-arviointi	Itsearviointi
2024	>3,0	>3,4
2025	-	>3,4 (alustava tavoite)
2026	>3,2 (alustava tavoite)	>3,4 (alustava tavoite)
2027	-	>3,4 (alustava tavoite)
Kilpailu- ja kuluttajaviraston toimintatapoja ja prosesseja sujuvoitetaan. Digitalisaation mahdollisuudet hyödynnetään. Vaikutusta mitataan.		
Mittari: Palvelut ja prosessit -osa-alueen dTEM arvio		
	Asiantuntija-arviointi	Itsearviointi
2024	>3,3	>3,5
2025	-	>3,6 (alustava tavoite)
2026	>3,5	>3,7 (alustava tavoite)
2027	-	>3,8 (alustava tavoite)

Tietojohtamisen kehittäminen
Tulostavoite 4

Tiedonhallinnan osa-alue: kattava ja laadukas tiedonhallinta		
Tavoite: KKV:n toiminnassa ja johtamisessa tarvittavaa tietoa hallitaan koko sen elinkaaren yli. Tiedon hankinta, varastointi, uudelleenikäytettävyys ja arkistointi tai tuhoaminen tapahtuu suunnitelmallisesti.		
Mittari: Tieto -osa-alueen dTEM arvio		
	Asiantuntija-arviointi	Itsearviointi
2024	>2,8	>3,1
2025	-	>3,1 (alustava tavoite)
2026	>3,0 (alustava tavoite)	>3,2 (alustava tavoite)
2027	-	>3,3 (alustava tavoite)
Tiedolla johtamisen osa-alue: systemaattinen tiedolla johtaminen		
Tavoite: Kilpailu- ja kuluttajaviraston vaikuttavuus, resurssien ohjaaminen sekä päätösten kannanottojen ja viestinnän laatu paranevat systemaattiseen tiedolla johtamiseen panostamalla. Virasto panostaa päätöksenteossa, tutkimustyössään, resurssien kohdentamisessa ja viestinnässään laajojen digitaalisten aineistojen ja omien tietovarantojensa hyödyntämiseen.		
Mittari: Löydän tarvitsemani tiedon viraston tietojärjestelmistä, VMBaro mittari V13 (asteikko 1–5)		
2024	>3,6	
2025	>3,7 (alustava tavoite)	
2026	>3,7 (alustava tavoite)	
2027	>3,8 (alustava tavoite)	
Osaamisen/kyvykkyyden kehittämisen osa-alue		

Tavoite: Kilpailu- ja kuluttajaviraston kyky hyödyntää kasvavia datamassoja paranee. Viraston henkilöstöä koulutetaan uusien tietojärjestelmien ja työkalujen käyttöön tietopohjaisen toiminnan ohjaamisen ja päätöksenteon vahvistamiseksi.

Mittari: Henkilöstö ja digiosaaminen -osa-alueen dTEM arvio

	<i>Asiantuntija-arviointi</i>	<i>Itsearviointi</i>
2024	>3,6	>3,7
2025	-	>3,8 (alustava tavoite)
2026	>3,8 (alustava tavoite)	>3,9 (alustava tavoite)
2027	-	>3,9 (alustava tavoite)

Toiminnallinen yhdenvertaisuus

Kilpailu- ja kuluttajavirastossa on yhdenvertaisuuslain (1325/2014) 5 §:n mukainen toiminnallinen yhdenvertaisuussuunnitelma. Suunnitelman tarkoituksena on toimia työkaluna viraston asiakkaiden yhdenvertaisen kohtelun ylläpitämisessä ja kehittämisessä. Suunnitelma kuvaa sitä, miten KKV viranomaisena edistää yhdenvertaisuutta ja ehkäisee syrjintää yleisesti sekä miten yhdenvertaisuus toteutuu viraston toiminnassa. Viraston arvion mukaan yhdenvertaisuuden edistämisen ja syrjinnän vaarassa olevien väestöryhmien kannalta keskeisimpiä toimintoja ovat kuluttajien neuvontapalvelut sekä kuluttajille suunnattu viestintä. Yhdenvertaisuustilannetta on kartoitettu ja arvioitu viraston sisäisillä työpajoilla sekä tarkastelemalla kuluttaja-asiakkailta saatuja asiakaspalautteita. Arviointi ja suunnittelutyössä on hyödynnetty soveltuvilta osin Finlexin Yhdenvertaisuus-sivustoa.

Virasto arvioi, että sen yhdenvertaisuussuunnittelu on oikeusministeriön “Yhdenvertaisuus hallinnonalojen tulostavoiteluokittelun mukaan tasolla 2.

Viraston toiminnallinen yhdenvertaisuussuunnitelma sisältää konkreettiset toimenpiteet yhdenvertaisuuden edistämiseksi vuosina 2023–2026. Toimenpidesuunnitelman mukaan viraston henkilöstöä tullaan kouluttamaan yhdenvertaisuusasioista. Lisäksi viraston verkkosivuja ja asiointikanavia tullaan testaamaan erityisillä käyttäjäryhmillä saavutettavuuden varmistamiseksi ja saavutettavuustestauksesta tehdään jatkuvaa. Käytettävyydestestauksissa otetaan huomioon myös asiakkaat, joilla on syystä tai toisesta heikot digitaidot. Viraston saamia asiakaspalautteita käydään läpi säännöllisesti ja niissä esille tuodut kehittämistarpeet tullaan ottamaan huomioon yhdenvertaisuussuunnittelussa. Lisäksi viraston toiminnallisen yhdenvertaisuuden arviointi- ja suunnitteluprosessia tullaan kehittämään ja viraston tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta koskevaan henkilöstökyselyyn lisätään kysymyksiä myös toiminnallisesta yhdenvertaisuudesta.

Viraston palvelutoiminnassa on otettu huomioon yhdenvertaisuuden edistäminen. Virasto palvelee kuluttaja-asiakkaitaan, kuten muitakin asiakkaitaan ja sidosryhmiään tasapuolisesti kaikkialla Suomessa ja kehittää aktiivisesti sähköisiä palveluitaan, mikä mahdollistaa asiointin asiakkaan sijainnista riippumatta ja parantavat alueellista yhdenvertaisuutta. Asiakkaat voivat toimittaa asiakirjoja kuluttajaneuvonnalle sähköisten kanavien ohella myös postitse tai toimittamalla niitä viraston kirjaamoon. Kaikissa palvelutilanteissa pyritään huomioimaan erityisryhmät. Niille neuvontapalvelujen asiakasryhmille, jotka eivät esimerkiksi terveydentilan, vamman tai muun henkilöön liittyvän syyn vuoksi pysty asioimaan puhelimitse tai sähköisesti, on mahdollista järjestää etäasiointi tai harkinnan mukaan käyntiasiointi. Syyskuussa KKV vaihtoi neuvontapalvelujensa numerot 09-alkuisiksi numeroiksi, koska valtion käyttämät 029-alkuiset valtakunnalliset tilaajanumerot sopivat huonosti maksuttomiin palveluihin. Niihin soittaminen on useimmiten asiakkaalle käytännössä lisämaksullista, vaikka viranomaisen itse ei lisämaksua perikään. Erityisesti pienituloisille ja heille, joille digitaaliset asiointikanavat eivät ole mahdollisia, tällä on merkittävä kustannusvaikutus, joka saattaisi muodostua esteeksi palvelun saatavuudelle.

Henkilöön liittyvät syyt eivät vaikuta viraston neuvontapalvelujen saatavuuteen tai sisältöön. Neuvontatyössä ei lähtökohtaisesti kerätä tietoja asiakkaiden henkilöön liittyvistä seikoista. Henkilöön liittyvät syyt voivat tulla asiaa käsiteltäessä esille asiakkaan aloitteesta sellaisissa tilanteissa, joissa asiakas esimerkiksi haluaa vedota sopimusasiassaan heikkoon terveydentilaansa. Yhdenvertaisuustilannetta tarkkaillaan jatkuvasti ja siihen reagoidaan tarvittaessa, jos puutteita havaitaan.

Virasto huomioi yhdenvertaisuuden edistämisen myös kuluttajille suunnatussa viestinnässään. KKV huomioi saavutettavuusvaatimukset verkkopalveluissaan ja niiden hankinnassa. KKV:n verkkosivuilla keskeiset aineistot ovat

saatavilla sekä suomeksi että ruotsiksi, mutta tarvittaessa viestitään myös muilla vierailta kielillä. Virasto on lisäksi tuottanut videoita kuluttajansuojan perusasioista suomen, ruotsin ja englannin lisäksi turkiksi, persiaksi, venäjäksi, somaliksi, arabiaksi ja farsiksi kuluttajien tietoisuuden edistämiseksi. Viraston verkkosivujen sisällöissä pyritään selkeyteen, jotta myös mahdollisimman monet erityisryhmät pystyisivät hyödyntämään sisältöjä. Verkkosivuilla on muun muassa panostettu ymmärrettävyyteen selkeän kielen, listojen ja vaiheistuksien avulla. Lisäksi visuaalisuus on parantanut ohjeiden ymmärrettävyyttä. Euroopan kuluttajakeskuksen ECC:n sähköiset asiointilomakkeet sijoittuivat kolmanneksi Kotimaisten kielten keskuksen hyvän virkakielen kilpailuissa vuonna 2022 ("Vuoden selväsana"). Viraston verkkosivuilla on tarjolla sisältöä erityisesti ikääntyneille henkilöille kyseiselle ryhmälle ominaisista haasteista, sillä ikääntyneiden haavoittuva asema kuluttajina ja siitä johtuvia erityistarpeita on tunnistettu. Viestinnän sisällöt muotoillaan mahdollisimman syrjimättömästi ja viraston graafisissa ohjeissa ohjeistetaan ottamaan huomioon ihmisten monimuotoisuus. Viestinnän yhdenvertaisuustilannetta tarkkaillaan jatkuvasti ja siihen reagoidaan tarvittaessa, jos puutteita havaitaan.

Yhdenvertaisuuden edistäminen on huomioitu myös työnhakijoille suunnatussa viestinnässä. Viraston avoimien työpaikkojen hakuilmoituksiin on lisätty monimuotoisuuslauseke ja avoimista työpaikoista viestitään monikanavaisesti. Lisäksi viraston virkanimikkeet muutetaan syksyn 2023 aikana pääosin sukupuolineutraaleiksi. Tavoitteena on, että kaikkiin tehtäviin hakeutuisi tasapuolisesti eri sukupuolia ja että kaikilla pätevillä hakijoilla on yhdenvertaiset mahdollisuudet tulla valituksi. Henkilön valinta haastatteluun tai tehtävään perustuu ainoastaan työtehtävän kannalta olennaisiin ansioihin, eivätkä valintaan vaikuta sukupuoli tai vähemmistöihin mahdollisesti kohdistuvat ennakkoluulot tai oletukset. Yhdenvertaisuusnäkökulma otetaan huomioon työhönottoprosessin jokaisessa eri vaiheessa.

4. Voimavarojen hallinta

Kokonaistyötyytyväisyyden, työhyvinvoinnin ja johtamisen paraneminen

KKV:n strategian mukaisesti viraston toiminnan kehittämistä ja tavoitteiden saavuttamista edistetään neljällä kehityshankkeella: *Lisäämme vaikuttavuutta ja näkyvyyttä; Kehitämme johtamista; Panostamme henkilöstöön ja Hyödynnämme digitaalisuutta*. Kehityshankkeen edistämiseksi on vuonna 2022 päivitetty uudet alahankkeet, joiden puitteissa arvioitiin voitavan parhaiten kehittää viraston toimintaa vastaamaan muuttuvaan toimintaympäristöön. Kuhunkin alahankkeeseen liittyvien tarkempien toimenpiteiden ja projektien suunnittelu ja aikataulutus toteutetaan kahdella eri tasolla; virastotasolla ja vastuualue-/yksikkötasolla. Molempien tasojen osalta raportointi suunnittelusta ja toteutuksesta tapahtuu viraston johtoryhmälle kahdesti vuodessa. Henkilöstölle viestitään strategian etenemisestä säännöllisesti. Tavoitteiden saavuttamista mitataan itsearviointimenetelmien lisäksi VMBaro- ja sidosryhmäkyselyillä sekä tarvittaessa erillisillä henkilöstökyselyillä. Strategian kehityshankkeiden toimenpiteitä päivitetään ja suunnataan uudelleen tarpeiden mukaisesti.

Henkilöstöön panostamisen -kehityshankkeen tavoitteena on lisätä yhteisöllisyyttä kannustamalla henkilöstöä kasvokkain kohtaamisiin, kehittää viraston perehdytysprosessia sekä tukea vahvasti henkilöstön osaamisen kehittämistä. Henkilöstön kasvokkain kohtaamisia edistetään systemaattisesti huomioiden viraston monipaikkaisuus. Yksikköjä ja tiimejä kannustetaan sopimaan toimintaa tukevia virastopäiviä. Lisäksi järjestetään henkilöstön vapaamuotoisia tilaisuuksia, yksiköiden vetäytymispäiviä ja yksikkö- ja vastuualuerajojen yli tapahtuvia työhön liittyviä tilaisuuksia sekä tuetaan tyhy-toimintaa. Viraston päivitettyä perehdytysprosessia toimeenpannaan aktiivisesti ja toteutumista seurataan varmistuen tehokas perehdytys uusille henkilöille yhdenmukaisesti läpi viraston. Systemaattista osaamisen kehittämistä jatketaan suuntaamalla ja koordinoimalla koulutuspanostuksia KKV Akatemian ja KKV Taitotalon puitteissa sekä järjestämällä osaamistarpeita vastaavaa koulutusta substanssialueilla. Henkilöstöön panostetaan myös viraston tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteiden toimeenpanolla. Valtion toimitilastrategian tavoitteita tuetaan tehostamalla toimitilojen käyttöä huomioiden samalla viraston monipaikkaisuus ja yhteisöllisyyden edistäminen.

Kehitämme johtamista -strategiahankkeen toimeenpanon myötä parannetaan töiden organisointia ja panostetaan systemaattiseen johtamisvalmennukseen. Työnjakoa, rooleja ja vastuita kirkastetaan erityisesti ryhmärajat ylittävissä prosesseissa ja hankkeissa. Töitä organisoidaan yhä selkeämmin projekteiksi ja koulutetaan asiantuntijoita ja esimiehiä projektityöhön ja sen johtamiseen. Johtamisen kehittämisessä kiinnitetään erityistä huomiota hybridityöhön valmentavan johtamisen näkökulmasta. Lähiesiemiestyön kehittämiseksi panostetaan hyvän johtamisen käytäntöjen jakamiseen vapaamuotoisissa tilaisuuksissa.

Lisäämme vaikuttavuutta ja näkyvyyttä -strategiahankkeessa panostetaan verkkopalvelun, viraston näkyvyyden ja työnantajakuvan sekä asiantuntijaviestinnän kehittämiseen. Verkkopalvelun kehittämisessä hyödynnetään analytiikkaa

ja palautteita aiempaa monipuolisemmin ja systemaattisemmin. Työnantajakuvaa kehitetään kohdentamalla viestintää opiskelijoille ja potentiaalisille työntekijöille muun muassa somekanavissa sekä omissa tai muiden järjestämissä tapahtumissa. Asiantuntijoiden viestintätaitoja tuetaan muun muassa sosiaalisen median käyttöön, median kohtaamiseen ja asiakaslähtöiseen kirjoittamiseen liittyvillä koulutuksilla ja ohjeistuksilla. Lisäksi viestinnän tehostamiseksi jatketaan viraston eri kanavien roolien ja tavoitteiden selkeyttämistä sekä oppimisalusta Kampuksen ja viraston blogin tunnettuuden lisäämistä.

Digitalisaation hyödyntämistä jatketaan keskittyen strategian mukaisesti massadatakyvykkyyksien rakentamiseen, työtä helpottavien digitaalisten työvälineiden käyttöönottoon ja tiedon löydettävyyden parantamiseen. Massadatakyvykkyyksien osalta laajennetaan tietoturvallisen pilvipohjaisen analyysiympäristön käyttöä ja otetaan käyttöön uusia työkaluja dokumenttien salassapitoperusteiden ympärillä käytävän dialogin ja isojen aineistojen siirron helpottamiseksi. Uusien työvälineiden osalta paitsi hyödynnetään pilvipohjaisten toimisto-ohjelmistojen ja robotiikan mahdollisuuksia, myös kokeilujen kautta tutkitaan tekoälyn hyödyntämistä esimerkiksi kuluttajaneuvonnan tapausten tiivistelmien tuottamisessa kuluttaja-asiamiehen valvonnan ja median tietopyyntöihin vastaamisen tarpeisiin. Tiedon löydettävyyden osalta sisäinen hakukone toimii ensimmäisenä askeleena pidemmässä hankkeessa viraston dokumenttienhallinnan kehittämiseksi.

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon toteutuminen

Virastossa on tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma (laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta 609/1986, 6 a §, yhdenvertaisuuslaki (1325/2014, 7 §) vuosille 2023–2024. Suunnitelmassa määritellyt tavoitteet ja niitä tukevat toimenpiteet pohjaavat marraskuussa 2022 tehtyyn henkilöstökyselyyn, jolla hankittiin tietoa koko viraston henkilöstön kokemuksista ja toiveista tasa-arvosta ja yhdenvertaisesta kohtelusta. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskyselyn vastauksissa annettiin runsaasti hyvää palautetta yleisestä yhdenvertaisuustilanteesta virastossa.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tarkoitus on tehdä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyöstä luonteva ja näkyvä osa viraston toimintaa työyhteisönä. Tavoitteena on syrjimätön ja hyvinvoiva yhteisö, jossa ihmisten erilaisuus nähdään voimavarana, joka tosiasiallisesti ja aktiivisesti edistää ihmisten yhdenvertaisuutta ja jossa puututaan epäkohtiin. Suunnitelman mukaan virastossa tullaan edistämään erilaisuuden johtamista, ja erityisesti ikäkausijohtamista systemaattisesti ja erilaisuuden johtaminen kytketään esihenkilöiden valmentavan johtamisen koulutuskokonaisuuteen. Työtyytyväisyyskyselyn tulosten hyödyntämistä viraston tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyössä tullaan jatkamaan. Seuraava kysely tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumisesta virastossa ja tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman päivitys tehdään syksyllä 2024. Palkkausta koskeva tilastointi ja työilmapiiritutkimus tehdään kuitenkin vuosittain. Virastolla on nimetty tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusvastaava, joka seuraa suunnitelman toimenpiteiden toteutumista.

Viraston johtamisessa otetaan huomioon työpaikan henkilöstön moninaisuus ja yhdenvertaisuus kaikessa henkilöstöä koskevassa päätöksenteossa ja toiminnassa kaikilla eri tasoilla ja kaikissa vaiheissa. Henkilöstön uralla eteneminen ja koulutukseen pääsyn mahdollisuudet ovat tasapuolisia kaikille. Lisäksi viraston rekrytoinneissa, muun muassa hakuilmoituksissa, tuodaan esiin yhdenvertaisuuden ja monimuotoisuuden arvostus työyhteisössä. Virastossa otetaan pääosin käyttöön sukupuolineutraalit virkanimikkeet vuoden 2023 syksyllä. Esihenkilön kanssa käydään kerran vuodessa kehityskeskustelu, jossa sovitaan viranhoidon edellyttämästä koulutuksesta sekä muusta viraston tukemasta kouluttautumisesta.

Mahdollisiin syrjintä- ja kiusaamistapauksiin puututaan virastossa tehokkaasti ja virastolla on häirintää ja epäasiallista kohtelua varten olemassa toimintaohjeet. Jokaisella viraston henkilökuntaan kuuluvalla on oikeus puuttua syrjintään ja esihenkilöillä siihen on välitön velvollisuus. Organisaation sisäinen viestintä on avointa, toimivaa ja tavoittaa kaikki työntekijät. Henkilöstöä pidetään ajan tasalla siitä, mitä yhdenvertaisuus tarkoittaa ja miten se turvataan työyhteisössä. Uusien virkahenkilöiden perehdytykseen sisältyy osio tasa-arvosta ja yhdenvertaisuudesta viraston toiminnassa, syrjintäkielloista ja käyttäytymisestä työpaikalla. Tavoitteena on lisätä tietoisuutta tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusasioista sekä antaa viesti siitä, että työnantaja suhtautuu näihin teemoihin vakavasti ja pitää niitä merkittävänä. Henkilöstöä on tiedotettu viraston nollatoleranssista kaikkea häirintää ja epäasiallista kohtelua kohtaan.

HR-tavoitteet
Tulostavoite 5

	<i>Toteuma 2022</i>	<i>Arvio 2023</i>	Tavoite 2024	<i>Alustava tavoite 2025</i>	<i>Alustava tavoite 2026</i>	<i>Alustava tavoite 2027</i>	
<i>Henkilöstön kokonaistyötyytyväisyys paranee/ VMBaro työtyytyväisyysmittari (asteikko 1–5)</i>	4,05	>3,8	>3,8	>3,8	>3,8	>3,8	TAE
<i>Työhyvinvointi paranee/ VMBaro mittari L2.2 (asteikko 4–10)</i>	8,40	>8	>8	>8	>8	>8	
<i>Johtaminen paranee/ VMBaro mittari 1 (asteikko 1–5)</i>	3,99	>3,8	>3,8	>3,8	>3,8	>3,8	

Virastolle on strategisesti tärkeää olla haluttu työpaikka parhaille asiantuntijoille. KKV:n henkilöstön kokonaistyötyytyväisyys on noussut vuosi vuodelta (vuonna 2017 3,63; vuonna 2022 4,05/5). KKV:n tavoitteena on ylläpitää viime vuosien positiivista kehitystä VMBaron tuloksissa muun muassa kokonaistyötyytyväisyyden, esihenkilötyön ja johtamisen, työn sisällön ja vaikutusmahdollisuuksien sekä työyhteisön toimintakulttuurin osalta. Keskeisessä asemassa on viraston toiminnan systemaattinen kehittäminen neljän strategiahankkeen avulla, joiden toteutumista seurataan nimenomaan VMBaro-tulosten avulla. Lisäksi työhyvinvointia tuetaan esimerkiksi joustavien työaikakäytäntöjä ja toimivan työterveyshuollon kautta. Työterveyshuollon toteuttaman työpaikkaselvityksen ja työpaikkakäyntien pohjalta laadittuja toimitusolosuhteita toimeenpannaan muun muassa tukemalla fyysistä ja kognitiivista ergonomiaa. Edellä mainitun mukaisesti panostetaan systemaattisesti yhteisöllisyyden vahvistamiseen hybridityössä ja monipaikkaisessa työyhteisössä. Valtion toimitilastrategian tavoitteet, viraston toiminnan luonne ja henkilöstön tarpeet huomioidaan keskeisesti meneillään olevissa ja tulevilla toimitilaratkaisuissa.

Keskeisinä henkilöpoliittisina tavoitteina on pyrkiä varmistamaan viraston riittävä palkkakilpailukyky ja henkilöstöresurssit sekä niiden oikea kohdentaminen kussakin viraston toiminnossa viraston tehokkuuden ja vaikuttavuuden näkökulmasta. Lisäksi varmistetaan riittävät sijaisjärjestelyt sekä osaamisen ja tiedon jakaminen. Viraston houkuttelevaa työnantajakuvaa vahvistetaan edelleen. Viraston suunnitelman mukainen arvio henkilötyövuosiksi vuoden 2024 talousarviossa on 230 htv.

TOIMINNAN RAHOITUS	2022	2023	2024	2025	2026	2027
<i>Viraston toimintamomentti</i>	<i>TP</i>	<i>Arvio</i>	<i>TA</i>	<i>Kehys</i>	<i>Kehys</i>	<i>Kehys</i>
32.01.06						
<i>(1000 euroa)</i>						
<i>Siirtynyt edelliseltä vuodelta</i>	1 346	1 529	1 000	500	500	500
<i>TA ja LTAt / kehys</i>	19 096	19 846	20 309	20 471	20 471	20 471
Käytettävissä oleva rahoitus						
<i>Menot</i>	19 359	20 775	21 209	20 871	20 871	20 871
<i>Tulot</i>	446	400	400	400	400	400
Nettomenot	18 913	20 375	20 809	20 471	20 471	20 471
Siirtyy seuraavalle vuodelle	1 529	1 000	500	500	500	500

Viraston määrärahoihin on tehty vuoden 2023 talousarviossa 128 000 euron suuruinen toimitilasäästö. KKV toimeenpanee valtion toimitilastrategian tilatehokkuustavoitteita huomioimalla samalla viraston toiminnalliset tarpeet. Helsingin päätoimipisteestä Lintulahdenkujalla on irtisanottu osa 6. kerroksen toimitilasta. Toimitilojen tiivistäminen jatkuu vuosien 2025–2026 aikana, kun virasto muuttaa alustavien suunnitelmien mukaisesti Sörnäisten rantatielle. Monipaikkaisena virastona KKV osallistuu maakunnissa myös tiettyihin yhteisiin työympäristöhankkeisiin.

5. Voimassaolo, seuranta ja allekirjoitukset

Tulossopimuksessa tavoitteet asetetaan neljälle vuodelle. Tavoitteet asetetaan sitovasti seuraavalle vuodelle ja kolmen seuraavan vuoden tavoitteet asetetaan alustavina. Tulossopimus päivitetään rullaavasti vuosittain.

Raportointi tulostavoitteiden toteumista tehdään vähintään kaksi kertaa vuodessa. Tulostavoitteiden koko vuoden toteumista raportoidaan tilinpäätöksessä ja siihen sisältyvässä toimintakertomuksessa. Tilinpäätöstietojen osalta tiedot toimitetaan ministeriölle viimeistään viikon kuluttua tilinpäätöksen hyväksymisestä ja puolivuotistietojen osalta 31.8. mennessä. Tulossopimuksen toteutumista arvioidaan ministeriön antamassa tilinpäätöskannanotossa toimintavuotta seuraavan vuoden kesäkuussa. Virasto ilmoittaa tulosohjaajalle välittömästi, mikäli tulostavoitteiden saavuttamisessa on merkittäviä poikkeamia tai toimintaympäristössä tapahtuu merkittäviä muutoksia.

Tulossopimus ja tilinpäätöstiedot julkaistaan Valtiokonttorin määräyksen mukaisesti.

Jan Hjelt
Osastopäällikkö, ylijohtaja
Työ- ja elinkeinoministeriö

Kirsi Leivo
Pääjohtaja
Kilpailu- ja kuluttajavirasto

Sari Alho
Neuvotteleva virkamies
Työ- ja elinkeinoministeriö

Katja Jääskeläinen
Talouspäällikkö
Kilpailu- ja kuluttajavirasto

Allekirjoitukset toteutetaan ministeriön ja ohjattavan viraston työjärjestysten ja käytäntöjen mukaisesti sekä sähköisesti mikäli asianhallinnan järjestelmät tämän mahdollistavat.

Liitteet

1. Johdon katsaus
2. Esitys toimeenpanosuunnitelmaksi
3. Seurantamittarit
4. Riskienhallinta-aineisto

VN/12202/2023-TEM-17

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons:

Alho Sari 911890442

2024-01-23

Hjelt Jan 911894837

2024-01-23

Digitally signed by
Jääskeläinen Katja, talouspäällikkö, 24.01.2024 17:14
Leivo Kirsi, pääjohtaja, 24.01.2024 17:30